

Βιομηχανικό
Μουσείο
Φωταερίου

Γυμνάσιο
Οινοφύτων
Βοιωτίας

Βίο-μηχανία

Συμμετέχοντες

Σχολείο: Γυμνάσιο Οιοφύτων Βοιωτίας

Τάξη / Τμήμα: Β2 & Β3

Αριθμός μαθητών: 18 & 18 / σύνολο: 36

Αριθμός παλινοστούντων / αλλοδαπών μαθητών: 9 & 2 / σύνολο: 11

Χώρες προέλευσης των παλινοστούντων / αλλοδαπών μαθητών: Αλβανία (8 άτομα/Β2 & 2 άτομα/Β3) Ρωσία, (1 άτομο Β2).

Προφίλ των μαθητών: Η πλειοψηφία των μαθητών και μαθητριών που αποτελούν τα τμήματα της Β΄ Γυμνασίου έχει γεννηθεί ή μεγαλώσει στην Ελλάδα. Δεν υπάρχει πρόβλημα κατανόησης της γλώσσας ούτε και ιδιαίτερο πρόβλημα γραφής της, εκτός από κάποιες ελάχιστες εξαιρέσεις μαθητών με μαθησιακές δυσκολίες. Οι αλλοδαποί μαθητές και οι αλλοδαπές μαθήτριες γνωρίζουν σχετικά καλά και τη μητρική τους γλώσσα. Το κλίμα στην τάξη του Β2 και του Β3 χαρακτηρίζεται από αμοιβαίο σεβασμό και διάθεση για ομαδικές εργασίες.

Ονόματα εκπαιδευτικών: Ευαγγελία Γκουντούμα (πληροφορικός), Αναστασία Γκίτση (θεολόγος)/ Χρήστος Μπατζαλής (τεχνολόγος)/ Νικόλαος Βλάχος (εικαστικός)/ Γιολάντα Σκαφτούρου (θεατρολόγος)/ Παρασκευή Μάρκου (φιλόλογος).

Μουσείο: Βιομηχανικό Μουσείο Φωταερίου

Εκθέματα που έγιναν αντικείμενα διαπραγμάτευσης: Αντικείμενο διαπραγμάτευσης αποτέλεσαν θέματα που πραγματεύεται το Βιομηχανικό Μουσείο, όπως προκύπτουν από τη μόνιμη έκθεσή του και τα επεξηγηματικά της μέσα (κείμενα, φωτογραφίες, οπτικοακουστικό υλικό).

Διαπολιτισμική δυναμική: Μαθητές διαφορετικής εθνικής ταυτότητας και κουλτούρας καλούνται να συνυπάρξουν σε μεικτές ομάδες εργασίας και να εργαστούν από κοινού για την διεκπεραίωση των δράσεων του προγράμματος. Οι μαθητές καλούνται να ανασύρουν από τη μνήμη τους εικόνες του πολιτισμού του τόπου καταγωγής τους και του τόπου όπου πλέον διαμένουν. Επιπρόσθετα, καλούνται να έρθουν σε επαφή με μαρτυρίες υπαλλήλων των εργοστασίων που έχουν μεταναστεύσει λόγω εργασίας.

Ονόματα εκπροσώπων του μουσείου: Μαρία Φλώρου / Αργυρώ Μπατσή / Δέσποινα Ανδριοπούλου.

Στόχοι

Γνωστικοί

- Κατανόηση της πορείας μετάβασης από τη βιομηχανία στη βιομηχανική κληρονομιά.
- Απόκτηση πολιτισμικής συνείδησης. Να κατανοήσουν δηλαδή οι συμμετέχοντες τη σημασία της διατήρησης ενός βιομηχανικού κτηρίου και της ανάδειξής του σε μουσείο.
- Απόκτηση ειδικών γνώσεων σχετικών με το προϊόν της βιομηχανικής μονάδας που επισκέφτηκαν οι μαθητές και οι μαθήτριες (φωταέριο) και των σταδίων παραγωγής του, αλλά και γενικών γνώσεων σχετικών με τον κόσμο της βιομηχανίας.
- Κατανόηση όρων, υλικών και τεχνικών που χρησιμοποιούνται στη βιομηχανία.
- Δυνατότητα διάκρισης ανάμεσα στη μη ρυπογόνα βιομηχανία και τη βιομηχανία που μολύνει και επιβαρύνει το περιβάλλον.
- Κατανόηση και ανάλυση εννοιών όπως η μετανάστευση, εσωτερική και εξωτερική, καθώς και η αξία της εργασίας.
- Επαφή και γνωριμία, μέσα από μια συγκριτική προσέγγιση, με τον πολιτισμό του τόπου όπου οι μαθητές ζουν.
- Ορθότερη χρήση της ελληνικής γλώσσας μέσα από τις γραπτές εργασίες των μαθητών.
- Εξοικείωση με τη χρήση διαδικτύου και ηλεκτρονικού εξοπλισμού (φωτογραφική μηχανή-βιντεοκάμερα).

Συναισθηματικοί

- Εξωτερίκευση προσωπικών στάσεων και συναισθημάτων.
- Ενσυναίσθηση της εργασίας των γονιών τους ή οικείων προσώπων τους, καλλιέργεια συμπάθειας και υπερηφάνειας για την εργατική τάξη.
- Δυνατότητα έκφρασης των συναισθημάτων τους σε λογοτεχνικό πεδίο (ποίημα, κείμενο, ημερολόγιο κ.τ.λ.).

Κιναισθητικοί

- Περιπλάνηση και επαφή με το χώρο, τα εργαλεία και τα υλικά της βιομηχανίας μέσα από τη θεατρική απόδοση εργασιών και συμπεριφορών της βιομηχανικής ζωής.
- Επαφή με τη βιομηχανική ζωή και απόδοση αυτής μέσω της επιστράτευσης των καλών τεχνών, ζωγραφικής, λόγου και κίνησης.

- Χρήση του σώματός προκειμένου να εκφραστούν μη λεκτικά. Εξομοίωσή τους με μηχανικά μέρη ή μηχανές.
- Δραστηριοποίηση της δημιουργικής διάθεσης των μαθητών και της φαντασίας τους.

Στόχοι με διαπολιτισμική διάσταση

- Συνεργασία των μαθητών μέσα από ομάδες εργασίας δίχως φαινόμενα ρατσισμού που οφείλονται σε στοιχεία που διαφοροποιούν τους μαθητές όπως αυτό της εθνικής ανομοιογένειας.
- Οι μαθητές καλούνται να συγκρίνουν εικόνες και μνήμες του πολιτισμού του τόπου καταγωγής τους και του τόπου διαμονής τους.
- Ευαισθητοποίηση όσον αφορά στην μετανάστευση (εσωτερική/ εξωτερική για ανεύρεση εργασίας).

Παιδαγωγικοί

- Καλλιέργεια της φαντασίας και του αυθορμητισμού μέσα από θεατρικές δράσεις.
- Άσκηση της κριτικής και αφαιρετικής τους σκέψης.
- Ενδυνάμωση περιβαλλοντικής συνείδησης.
- Κοινωνικοποίηση όλων των μαθητών και ιδίως αυτών που, εξαιτίας της εθνικής τους διαφοροποίησης, διατρέχουν τον κίνδυνο να περιθωριοποιηθούν.
- Καλλιέργεια ευγενούς άμιλλας και συνεργασίας.

Σύνδεση με Πρόγραμμα Σπουδών

Η συνεργασία με το Βιομηχανικό Μουσείο Φωταερίου και οι δράσεις οι οποίες πραγματοποιήθηκαν συνδέονται με το Πρόγραμμα Σπουδών σε ό,τι αφορά στα μαθήματα Τεχνολογίας, Εικαστικών και Θρησκευτικών.

Στο μάθημα της Τεχνολογίας οι μαθητές και οι μαθήτριες κατανόησαν όρους της βιομηχανίας και ήρθαν σε επαφή με τα υλικά και τις τεχνικές των βιομηχανικών διαδικασιών. Χρησιμοποίησαν τις γνώσεις τους και απεικόνισαν με την κατασκευή μακετών τη δυναμική του χώρου και του κτηρίου όπου παράγονται αγαθά.

Στο μάθημα των Εικαστικών εξέφρασαν τις καλλιτεχνικές τους ανησυχίες και αποτύπωσαν με καλλιτεχνικό τρόπο αυτό που τους εντυπωσίασε περισσότερο κατά τη διάρκεια της επίσκεψής τους στο μουσείο. Υπό την καθοδήγηση της θεατρολόγου ξεδίπλωσαν τις θεατρικές τους ανησυχίες και δυνατότητες

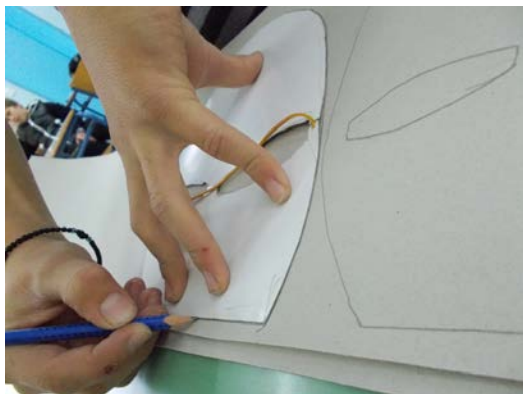
ενσαρκώνοντας τους χαρακτήρες των εργαζομένων όπως προέκυψαν μέσα από τις πραγματικές τους μαρτυρίες, όντας έτσι και οι ίδιοι μέρος της ζώσας βιομηχανικής κληρονομιάς της περιοχής τους.

Στο μάθημα των Θρησκευτικών οι μαθητές και οι μαθήτριες προσέγγισαν την ετερότητα και τη διαφορετικότητα του ανθρώπου που εργάζεται και συνυπάρχει στην κοινωνία τόσο ως άτομο όσο και ως πρόσωπο. Ανέλυσαν και ήρθαν σε επαφή με έννοιες, όπως η μετανάστευση (εξωτερική και εσωτερική), ανάγκη για εργασία, ετερότητα/διαφορετικότητα, αγάπη για το περιβάλλον, ισότητα των δύο φύλων. Κλήθηκαν να συνδέσουν τη βιομηχανική ζώνη με το εργατικό δυναμικό και να καταλήξουν στη συνειδητοποίηση πως ο άνθρωπος είναι η κινητήριος δύναμη κάθε μηχανικής διαδικασίας.

Δράσεις

1. Επιμορφωτική ημερίδα-εργαστήριο «Σχολικές επισκέψεις σε μουσεία στο πλαίσιο της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης» που πραγματοποιήθηκε το Σάββατο 11 Ιανουαρίου 2014 στο Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο της Αθήνας: Διοργανώθηκε από την υποδράση 9.5 « Εκπαιδευτικές Επισκέψεις Μαθητών» της πράξης «Εκπαίδευση Αλλοδαπών και Παλινοστούντων Μαθητών». Την ημερίδα παρακολούθησαν η Ευαγγελία Γκουντούμα από το Γυμνάσιο Οινοφύτων και οι Αργυρώ Μπατσή και Δέσποινα Ανδριοπούλου από το Βιομηχανικό Μουσείο Φωταερίου.
2. 1^η επίσκεψη εκπαιδευτικών στο μουσείο (16/01/2014): ενημέρωση εκπαιδευτικών για το εκπαιδευτικό πρόγραμμα.
3. Ενημέρωση του τμήματος Β2 για τη συνάντηση που είχαν οι διδάσκοντες με τους ανθρώπους του Βιομηχανικού Μουσείου Φωταερίου (22/01/2014). Μοίρασμα ερωτηματολογίων στους μαθητές.
4. Βιντεοσκόπηση των συναισθημάτων των παιδιών (τμήμα Β2) σχετικά με την επίσκεψή τους στο μουσείο (22/01/2014).
5. Ενημέρωση του τμήματος Β3 για τη συνάντηση που είχαν οι διδάσκοντες με τους ανθρώπους του Βιομηχανικού Μουσείου Φωταερίου (24/01/2014). Μοίρασμα ερωτηματολογίων στους μαθητές.

6. Βιντεοσκόπηση των μαθητών του Β3 που παρίσταναν με το σώμα τους μηχανήματα (στατικά και κινούμενα) ως μέρη ενός μεγάλου βιομηχανικού εργαλείου (28/01/2014).
7. Κατασκευή μασκών από χαρτόνι από τους μαθητές για χρήση τους και συζήτηση σχετικά με την έννοια του προσώπου, της διαφορετικότητας και της ομοιογένειας των ανθρώπων (03/02/2014).

Κατασκευή μασκών στο σχολείο

Οι μαθητές και οι μαθήτριες αναπαριστούν την κίνηση των μηχανών

8. Βιντεοσκόπηση εργοστασίου Οινοφύτων (11/02/2014).
9. Δημιουργία ερωτηματολογίων από τους μαθητές και των δύο τμημάτων για:
 - α. τους εργαζομένους στον χώρο της βιομηχανίας,
 - β. τους εργαζομένους εκτός χώρου βιομηχανίαςκαι διανομή τους στα μέλη της οικογένειάς τους (04/02/2014).
10. Βιντεοσκόπηση (εξωτερικά και μακρινά πλάνα) των μαθητών του Β2 που παρίσταναν με το σώμα τους μέρη μηχανολογικού εξοπλισμού (05/02/2014). Χρήση μασκών.
11. Επίσκεψη μαθητών του τμήματος Β2 σε εργοστάσιο παραγωγής απορρυπαντικών των Οινοφύτων (06/03/2014): γνωριμία με τη διαδικασία παραγωγής και συνομιλία με τους εργαζομένους στο εργοστάσιο. Μοίρασμα ερωτηματολογίων στους υπαλλήλους του εργοστασίου.

Επίσκεψη σε εργοστάσιο
παραγωγής απορρυπαντικών
των Οινοφύτων

12. Επίσκεψη μαθητών του τμήματος Β3 σε εργοστάσιο παραγωγής απορρυπαντικών των Οινοφύτων (07/03/2014): γνωριμία με τη διαδικασία παραγωγής και συζήτηση με τους εργαζομένους στο εργοστάσιο. Διανομή ερωτηματολογίων στους υπαλλήλους του εργοστασίου.
13. Συζήτηση και αξιολόγηση των απαντήσεων των ερωτηματολογίων των εργαζομένων στο εργοστάσιο Οινοφύτων (11/02/2014).
14. Βιντεοσκόπηση μαθητών που «ενσάρκωσαν» προσωπικότητες εργατών. Οι διάλογοι με ερωταποκρίσεις έγιναν με βάση τις απαντήσεις των γονιών στα ερωτηματολόγια των παιδιών. Εξωτερικές λήψεις στον Ασωπό ποταμό.
15. Επίσκεψη των τμημάτων στο Βιομηχανικό Μουσείο Φωταερίου (ΒΜΦ) (17/02/2014). Η επίσκεψη διήρκεσε από τις 10.00 π.μ. έως τις 15.00 μ.μ. Στις δράσεις στον χώρο του Μουσείου συμμετείχαν συνολικά 35 παιδιά (Β΄ Γυμνασίου) και τέσσερις συνοδοί καθηγητές. Στον σχεδιασμό και στην υλοποίηση των δράσεων έλαβαν μέρος δύο μουσειολόγοι-μουσειοπαιδαγωγοί (Αργυρώ Μπατσή, Δέσποινα Ανδριοπούλου) και μία εθελόντρια του Βιομηχανικού Μουσείου Φωταερίου (Ευλαλία Κατσαμάτσα), ενώ στην τελευταία δράση (δραματοποίηση) κρίθηκε αναγκαία η συμβολή και της καθηγήτριας θεατρολογίας.

Η επίσκεψη περιελάμβανε τρία στάδια:

- A. Εκπαιδευτική Ξενάγηση
- B. Συμμετοχή σε Εκπαιδευτικά Προγράμματα

Γ. Δραματοποίηση σεναρίου

Α) Εκπαιδευτική Ξενάγηση 10-11.15 π.μ. : Εκπαιδευτική ξενάγηση στους χώρους του εργοστασίου. Οι συμμετέχοντες χωρίζονται σε δύο ομάδες και κάθε μουσειολόγος-μουσειοπαιδαγωγός αναλαμβάνει να ξηναγήσει μία ομάδα στους χώρους του παλαιού εργοστασίου φωταερίου. Μέσω της ξενάγησης τα παιδιά πληροφορούνται για τα στάδια παραγωγής του φωταερίου, για την ιστορία των κτηρίων του εργοστασίου, για τον σωζόμενο μηχανολογικό εξοπλισμό, για τις ειδικότητες επαγγελματιών που εργάζονταν στο εργοστάσιο, τις συνθήκες εργασίας, τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα της γύρω περιοχής του «Γκαζοχωρίου» (περιβαλλοντική ρύπανση, πολυπολιτισμικότητα, εγκληματικότητα και το Γκάζι σήμερα).

Εκπαιδευτική ξενάγηση στους χώρους του παλαιού εργοστασίου φωταερίου

Β) Συμμετοχή σε Εκπαιδευτικά Προγράμματα 11.45-13.30 μ.μ.: Συμμετοχή στα εκπαιδευτικά προγράμματα που σχεδιάστηκαν ειδικά για την επίσκεψη αυτή. Τα παιδιά είναι χωρισμένα σε δύο ομάδες, όπως ακριβώς ήταν και στο προηγούμενο στάδιο της περιήγησης, αλλά αυτή τη φορά κάθε μουσειολόγος-μουσειοπαιδαγωγός αναλαμβάνει διαφορετική ομάδα παιδιών από αυτή που είχε στο πρώτο στάδιο, προκειμένου να γνωριστούν όλα τα παιδιά που συμμετέχουν στο πρόγραμμα με τους ανθρώπους του μουσείου. Επιλέχθηκε να πραγματοποιηθούν δύο διαφορετικά εκπαιδευτικά προγράμματα για τις δύο ομάδες και όχι το ίδιο για να μπορούν τα παιδιά, μετά την επίσκεψη στο Μουσείο, να συζητήσουν και να ανταλλάξουν τις εμπειρίες τους από τη

συμμετοχή τους. Τα εκπαιδευτικά προγράμματα που παρακολούθησαν τα παιδιά είναι τα εξής:

1. «Παράγουμε MAZI-κά»
2. «Θέλω να επιχειρήσω!»

B.1) «Παράγουμε MAZI-κά»: Αποτελεί ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα που πραγματεύεται τη βιομηχανική επανάσταση. Αν και το θέμα αυτό συνδέεται με το αναλυτικό πρόγραμμα της ιστορίας της Γ΄ Γυμνασίου, τα παιδιά που συμμετείχαν (Β΄ Γυμνασίου) με τη βοήθεια της μουσειολόγου-μουσειοπαιδαγωγού κατάφεραν να αναζητήσουν και να βρουν πληροφορίες γύρω από τη βιομηχανική επανάσταση. Η δραστηριότητα πραγματοποιήθηκε με τη χρήση της μεθόδου του καταιγισμού ιδεών (brainstorming).

Στο επόμενο στάδιο οι συμμετέχοντες χωρίζονται σε 4 ομάδες. Με βάση το υλικό που τους δίνεται η κάθε ομάδα εκπροσωπεί μία κατηγορία ανθρώπων (επιχειρηματίες, εργάτες, εφευρέτες, καλλιτέχνες) που έδρασε την περίοδο της βιομηχανικής επανάστασης. Οι συμμετέχοντες μελετούν και παρουσιάζουν στις υπόλοιπες ομάδες το υλικό τους ανακαλύπτοντας και ποια κατηγορία ανθρώπων εκπροσωπούν και στη συνέχεια αναζητούν παρόμοιες πληροφορίες μέσα στην μουσειακή έκθεση, ανάλογα πάλι με την ομάδα στην οποία ανήκουν.

Τέλος, οι μαθητές επιστρέφουν στο σήμερα και εκπροσωπώντας τις ίδιες κατηγορίες ανθρώπων (στο 2014) πρέπει να συνεχίσουν την εξής φράση:

«Αυτή η ανακάλυψη δεν περίμενε κανείς ότι θα έφερνε τόσο μεγάλες αλλαγές...»

Προετοιμασία για το εκπαιδευτικό πρόγραμμα

Οι ομάδες αναζητούν πληροφορίες στη μουσειακή έκθεση

B.2) «Θέλω να επιχειρήσω!» ή «Το εργοστάσιο & εμείς»

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Θέλω να επιχειρήσω!» ή αλλιώς «Το εργοστάσιο & εμείς» στοχεύει στην ανάπτυξη της επιχειρηματικής δεξιότητας των συμμετεχόντων μέσα από τη λειτουργία τους σε ομάδες. Η οργάνωση και ο τρόπος λειτουργίας μιας επιχείρησης αποτελεί αντικείμενο της ύλης του μαθήματος της Τεχνολογίας της Β΄ Γυμνασίου.

Αρχικά τα παιδιά χωρίζονται σε πέντε ομάδες και σχηματίζουν τη γραμμή παραγωγής του φωταερίου με την αντιστοίχιση λέξεων και φωτογραφιών από τους χώρους του εργοστασίου στους οποίους έχουν ήδη περιηγηθεί.

Οι ομάδες αντιστοιχίζουν λέξεις και φωτογραφίες ώστε να σχηματίσουν τη γραμμή παραγωγής του φωταερίου

Στο επόμενο στάδιο κάθε ομάδα μαθητών αναλαμβάνει από ένα εργοστάσιο από τα παρακάτω:

- Εργοστάσιο παραγωγής μαστίχας
- Εργοστάσιο παραγωγής αεριούχων ποτών (πορτοκαλάδας)
- Εργοστάσιο επεξεργασίας αλατιού
- Εργοστάσιο ελαιουργίας
- Εργοστάσιο επεξεργασίας ζάχαρης

Οι ομάδες έχοντας φωτογραφίες στα χέρια τους από τις διάφορες φάσεις της γραμμής παραγωγής του εργοστασίου τους καλούνται να φτιάξουν τη δική τους γραμμή παραγωγής.

Στη συνέχεια τα παιδιά καλούνται να επιλέξουν τη μορφή οργανογράμματος που ταιριάζει στην επιχείρησή τους και να χρησιμοποιήσουν τα ονόματά τους (από την παραδοσιακή ιεραρχική δομή στην πιο σύγχρονη αστεροειδή μορφή οργανογράμματος).

Αφού οι συμμετέχοντες οργανώσουν την επιχείρησή τους και δημιουργήσουν τη δική τους γραμμή παραγωγής, παρουσιάζουν στις υπόλοιπες ομάδες το είδος και την οργάνωση της επιχείρησής τους.

Οι μαθητές και οι μαθήτριες παρουσιάζουν το είδος και την οργάνωση της επιχείρησής τους

Στο τελικό στάδιο του προγράμματος δόθηκε στην κάθε ομάδα ένα επιχειρησιακό πρόβλημα το οποίο θα έπρεπε να σκεφτούν ομαδικά και να βρουν έναν τρόπο επίλυσής του. Οι ομάδες, τέλος, παρουσιάζουν και συζητούν τα αποτελέσματα της έρευνας τους.

- Γ) **Δραματοποίηση σεναρίου, ασκήσεις status.** Τα παιδιά με τη βοήθεια της θεατρολόγου του σχολείου δραματοποιούν μέσα στους χώρους του παλιού εργοστασίου και συγκεκριμένα στο κτίριο των Παλαιών Φούρνων, ντυμένα και βαμμένα ανάλογα, τους χαρακτήρες που προκύπτουν από τις ηχητικές πληροφορίες που υπάρχουν στο μουσείο, ένα απόσπασμα των οποίων έχουν ήδη ακούσει στο σχολείο.

Μαθητές αναπαριστούν τη ζωή των εργατών

Στη συνέχεια και με τη συμμετοχή της μουσειοπαιδαγωγού παίρνουν μέρος σε ασκήσεις που χρησιμοποιούν τη θεατρική τεχνική του «κοινωνικού status». Ο όρος «κοινωνικό status» αναφέρεται στον δυναμισμό και την αυτοπεποίθηση του χαρακτήρα που ενσαρκώνουν τα παιδιά και όχι στην κοινωνική και οικονομική θέση τους. Επομένως, μπορεί κάποιος να είναι εργάτης αλλά λόγω χαρακτήρα να έχει υψηλή αυτοπεποίθηση και υψηλό κοινωνικό status. Οι μαθητές και οι μαθήτριες συμμετέχουν σε ζευγάρια και δραματοποιούν το εξής σενάριο:

«Είσαι εργάτης και πρέπει να πείσεις το αφεντικό σου να σου δώσει αύξηση γιατί πιέζεσαι πολύ οικονομικά».

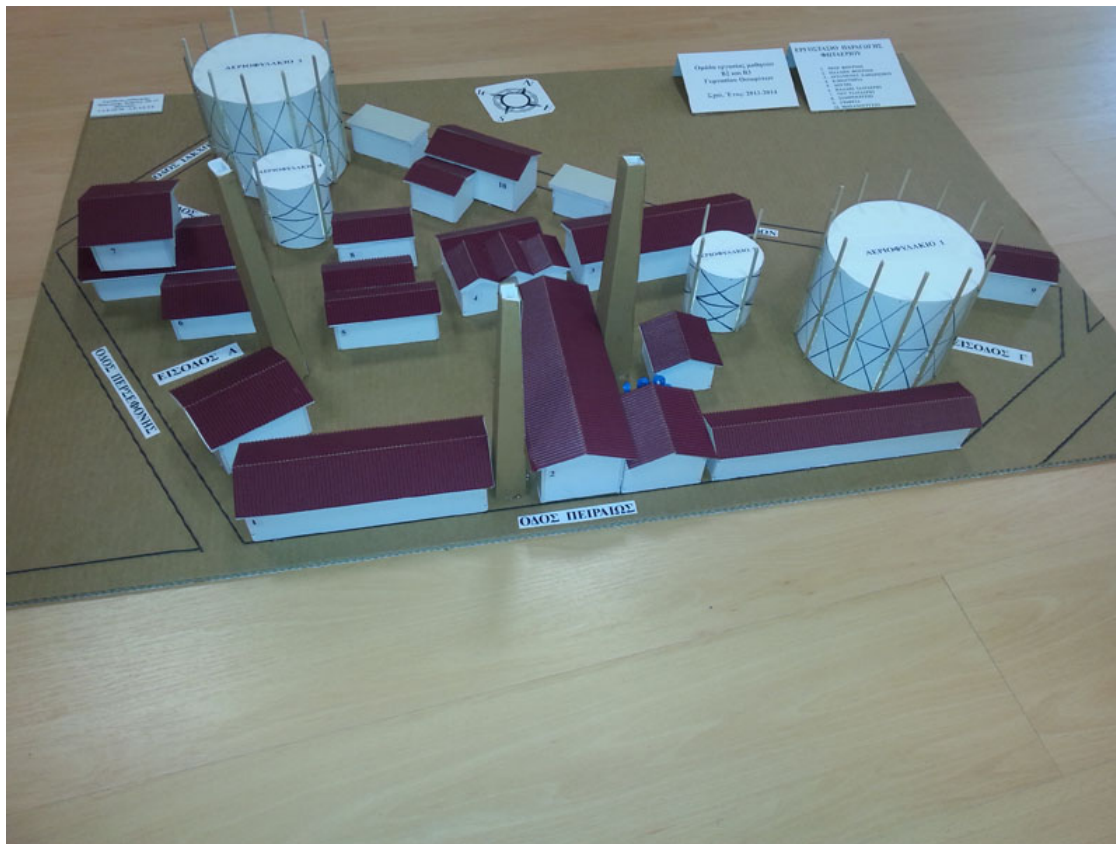
Τον χαρακτήρα που ενσαρκώνει κάθε παιδί τον καθορίζει το νούμερο (από 1-10) που αποκτά μέσω κλήρωσης και εκπροσωπεί το κοινωνικό του status. Ο διάλογος που εκτυλίσσεται έχει πολύ ενδιαφέρον, και ακόμη πιο ενδιαφέρον είναι το γεγονός ότι κανένας από τους συμμετέχοντες δεν γνωρίζει τι αριθμό έχει ο άλλος, ούτε αυτοί που ενσαρκώνουν τους ρόλους αλλά ούτε και αυτοί που παρακολουθούν. Όλοι στο τέλος καλούνται να μαντέψουν το κοινωνικό status του καθενός, όπως προκύπτει από τη δραματοποίηση.

Αφού ολοκληρώνεται η δραματοποίηση μέσα στους φούρνους, ακολουθεί συζήτηση για την εμπειρία των μαθητών από την επίσκεψή τους στους χώρους του Βιομηχανικού Μουσείου Φωταερίου και μετά οι μαθητές αποχωρούν για τα Οινόφυτα.

16. Δημιουργία μακέτας του εργοστασίου Οινοφύτων που εκπονήθηκε από τους μαθητές σε διάρκεια τριών βδομάδων (κατά τον μήνα Φεβρουάριο).
17. Δημιουργία μακέτας του Βιομηχανικού Μουσείου Φωταερίου που εκπονήθηκε από τους μαθητές σε διάρκεια τριών βδομάδων (κατά τον μήνα Μάρτιο).

Οι μαθητές και οι μαθήτριες κατασκευάζουν μακέτες του εργοστασίου παραγωγής φωταερίου και του Βιομηχανικού Μουσείου Φωταερίου.

Η τελική μακέτα

18. Ολοκλήρωση του κολάζ με τις ζωγραφιές των μαθητών που απεικονίζουν τις καμινάδες, το σήμα κατατεθέν του εργοστασίου στο Γκάζι (05.03.2014).
19. Δημιουργία ποιημάτων-κειμένων από ομάδες μαθητών του Β2 αλλά και από μεμονωμένους μαθητές σχετικά με την εργασία στη βιομηχανία και τον αντίκτυπο αυτής στην ψυχολογία του ανθρώπου (06/03/2014). Τα ποιήματα δημιουργήθηκαν με την καθοδήγηση της θεολόγου και ποιήτριας κυρίας Αναστασίας Γκίτση.

Δημιουργώντας ποιήματα

ΑΤΙΤΛΟ

Στο εργοστάσιο
αναμνήσεις από κάρβουνο
χαραγμένες στους τοίχους
θυμίζοντας
το παλιό πρωινό ξύπνημα
ψυχές
τριγουρίζουν στους φούρνους
ακόμη
εύκολα τις ακούει κανείς
τις νιώθει
τις ακουμπά
ακόμη

πειράγματα
γέλια
χαρές
μπλεγμένα συναισθήματα
ψίθυροι πόνου
βλέμματα απόγνωσης
ιδρωμένα χέρια
ιδρωμένες σκέψεις
ακόμη
στην ιδρωμένη μου παλάμη μια ολόκληρη ζωή
η ζωή μου
η κληρονομιά μου.

*Τσιάτσου Κατερίνα
Τραστογιάννη Βενετία*

Μαθητικό ποίημα εμπνευσμένο από τη ζωή και την ψυχολογία των εργαζόμενων στη βιομηχανία

20. Δημιουργία ποιημάτων-κειμένων από ομάδες μαθητών του Β3 αλλά και από μεμονωμένους μαθητές σχετικά με την εργασία στη βιομηχανία και τον αντίκτυπο αυτής στην ψυχολογία του ανθρώπου (07/03/2014). Τα ποιήματα δημιουργήθηκαν με την καθοδήγηση της θεολόγου και ποιήτριας κυρίας Αναστασίας Γκίτση.
21. Βιντεοσκόπηση μακέτας και των δύο εργοστασίων (Οινοφύτων & Εργοστασίου φωταερίου σήμερα) που εκπονήθηκαν από τα παιδιά (12/03/2014).
22. Παρουσίαση φωτογραφιών από τα δύο εργοστάσια και σχολιασμός τους από μαθητές και των δύο τμημάτων (Β2 & Β3) (17/03/2014).
23. Βιντεοσκόπηση απαγγελίας ποιημάτων-κειμένων από ομάδες μαθητών του Β3 και Β2 (27/03/2014).
24. Μοίρασμα ερωτηματολογίων στους μαθητές (31/3/2014). Τελική αποτίμηση-αξιολόγηση του συνόλου της δράσης.
25. Τελικό μοντάζ των λήψεων (1-10/4/2014).
Το τελικό βίντεο έχει αναρτηθεί στο διαδίκτυο: <http://youtu.be/5Rs3v0d-Kmw>

Αξιολόγηση

Η αξιολόγηση του προγράμματος πραγματοποιήθηκε με τον συνδυασμό της παρατήρησης και της συζήτησης με τους μαθητές και τις μαθήτριες και με συνολική αξιολόγηση της όλης διαδικασίας από τους ίδιους με τρία φύλλα εργασίας/ερωτηματολόγια που μοιράστηκαν:

- α. στην αρχή του προγράμματος πριν την επίσκεψη στο μουσείο,
- β. αμέσως μετά την επίσκεψη στο μουσείο (με την μορφή του brain storming),
- γ. κατά τη λήξη του προγράμματος.

Τόσο στην αρχή όσο και κατά την διάρκεια του προγράμματος οι μαθητές και οι μαθήτριες έδειξαν ζωηρό ενδιαφέρον και το εξέφρασαν με την ενεργή

συμμετοχή τους σε όλες τις φάσεις. Συγκεκριμένα, το ενδιαφέρον των μαθητών αξιολογήθηκε:

α. **πριν την επίσκεψη** στο μουσείο με τη δημιουργία και τη συγκέντρωση ερωτηματολογίων καθώς και τη σχετική έρευνα για τις συνθήκες εργασίας των εργαζομένων μέσω της αποτίμησης των απαντήσεών τους.

β. **κατά την επίσκεψη** στο μουσείο με την εμπλοκή τους στη συζήτηση και στις ομάδες εργασίας που καθορίστηκαν κατά την ξενάγηση. Οι μαθητές συμμετείχαν επιτυχώς και στα δύο εκπαιδευτικά προγράμματα, «Θέλω να επιχειρήσω ή «Το εργοστάσιο & εμείς» και «Παράγουμε ΜΑΖΙ-κά», με ενεργή συμμετοχή. Με προθυμία συμμετείχαν στην καταληκτική δραματοποίηση των μαρτυριών με μορφή προσωπικού απολογισμού προσωπικοτήτων εργατών καθώς και στο παιχνίδι ρόλων που είχε διοργανωθεί από τις υπεύθυνες μουσειοπαιδαγωγούς. Τέλος, έγινε συζήτηση και αποτίμηση της επίσκεψης στο μουσείο. Τα συναισθήματα των παιδιών καταγράφηκαν μέσω καταιγισμού ιδεών στις ερωτήσεις που τους δόθηκαν.

γ. **μετά το πέρας της επίσκεψης** στο μουσείο με την ομαδική αλλά και προσωπική εργασία και μέσω των δημιουργιών των μαθητών προκειμένου να παραγάγουν το τελικό προϊόν της δράσης με τη μορφή βίντεο και λογοτεχνικών κειμένων. Επιπλέον, μέσω της ζωγραφικής αποτύπωσης του σήματος κατατεθέντος του εργοστασίου φωταερίου στο Γκάζι (των καμινάδων). Τέλος, το πρόγραμμα αξιολογήθηκε και μέσω της δημιουργίας μακέτας του εργοστασίου Οινοφύτων. Μάλιστα, η μακέτα πρόκειται να δωρηθεί στο Βιομηχανικό Μουσείο Φωταερίου κατόπιν αιτήσεως των μουσειοπαιδαγωγών ώστε να προστεθεί στα εκθέματα το μουσείου.

Η συνεργασία ανάμεσα στους εκπαιδευτικούς του Γυμνασίου και τις μουσειοπαιδαγωγούς υπήρξε παραδειγματική όπως και η συνεργασία των μαθητών και των δύο τάξεων παρά την εθνική τους ανομοιογένεια. Οι δραστηριότητες ενέπνευσαν τους μαθητές να συμμετέχουν προσφέροντας ο καθένας την προσωπική του μαρτυρία.

Με ευκολία, λόγω της βιωματικής δυναμικής της όλης δράσης, οδηγήθηκαν αβίαστα στην καταπολέμηση προϋπαρχόντων ρατσιστικών στερεοτύπων και καλλιέργησαν τον σεβασμό και την αποδοχή των μεταναστών ή των εσωτερικών μεταναστών που αναζητούν εργασία σε μία νέα χώρα ή σε έναν νέο τόπο. Συνέδεσαν στο μυαλό τους τη σχέση της βιομηχανικής ζώνης και της βιομηχανικής κληρονομιάς, τη σχέση του κτηρίου με τον άνθρωπο, την εξασφάλιση καλύτερων συνθηκών στον χώρο της εργασίας, την ανάγκη προστασίας του περιβάλλοντος και διασφάλισης ευνοϊκότερων συνθηκών στον τόπο που κατοικούμε.